

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují obecné dovednosti, které jsou důležité v řadě studijních, pracovních i osobních životních situací.

1. [Historie](#)
    1. [Standard středoškolského odborného vzdělávání \(1997\)](#)
    2. [Vymezení klíčových kompetencí v RVP odborného vzdělávání](#)
    3. [Evropský rámec zahrnuje osm oblastí klíčových kompetencí](#)
  2. [Klíčové kompetence podle stupně vzdělávání](#)
    1. [Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání](#)
    2. [Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání](#)
    3. [Rámcový vzdělávací program pro gymnázia](#)
    4. [Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání](#)
    5. [Rámcový vzdělávací program pro nadstavbové studium](#)
  3. [Zdroje](#)
-

Historie

V evropském společenství byly první pokusy o vymezení klíčových kompetencí ovlivněny požadavkem, aby klíčové kompetence byly identifikovány na základě analýzy hlavních výzev, s nimiž se Evropa potýká, tj.

1. zachování demokratické, otevřené společnosti vyžaduje neustálé úsilí a klade na jednotlivce velké nároky,
2. mnohojazyčnost a mnohokulturnost, které předpokládají ovládnutí více než jednoho jazyka a schopnost chápat odlišnosti a respektovat je,
3. ekonomické výzvy, které s sebou nesou zejména hrozbu nezaměstnanosti a nutnosti rekvalifikovat se a předpokládají rostoucí schopnost lidí zacházet s informacemi a také rozmach „počítačové gramotnosti,
4. trh práce stále více vyžaduje schopnost jednat samostatně, identifikovat problémy a nacházet jejich řešení, organizovat si využití vlastního času a přejímat odpovědnost,
5. vývoj složitých organizací (podniků, ministerstev, nemocnic, škol atd.), v nichž se denně činí tisíce rozhodnutí, jejichž kvalita závisí na kompetencích jednotlivců a skupin, které je přijímají, a zejména na jejich schopnosti analyzovat složité situace, komunikovat a zpracovat argumenty,
6. ekonomické změny vyžadují analytické schopnosti založené na sociálních a přírodních vědách a zejména na vůli a přání celoživotně se vzdělávat.

Standard středoškolského odborného vzdělávání (1997)

Model klíčových kompetencí ve Standardu středoškolského odborného vzdělávání vymezoval 5 oblastí klíčových dovedností :

1. komunikativní dovednosti
2. personální a interpersonální dovednosti,
3. dovednosti řešit problémy a problémové situace,
4. numerické aplikace a dovednosti využívat informační technologie
5. práce s informacemi

Vymezení klíčových kompetencí v RVP odborného vzdělávání

Až do roku 2006 vymezoval model klíčových kompetencí v pracovních verzích RVP oborů vzdělání 7 oblastí kompetencí, u každé z nich je podrobněji popsáno, co mají absolventi v jejich rámci zvládat. Šlo o:

1. Komunikativní kompetence
2. Personální kompetence
3. Sociální kompetence
4. Kompetence řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy
5. Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně pracovat s informacemi
6. Kompetence aplikovat základní matematické postupy při řešení praktických úkolů
7. Kompetence k pracovnímu uplatnění.

V letech 2006-2007 došlo k porovnání konceptu klíčových kompetencí v RVP oborů vzdělání s pojetím a vymezením klíčových kompetencí v RVP základního a gymnaziálního vzdělání (RVP ZV, návrh RVP GV) a také k porovnání s jeho pojetím v evropských dokumentech, což vedlo ke vzniku inovované koncepce klíčových kompetencí, která je nyní uplatňována v RVP středního odborného vzdělání.

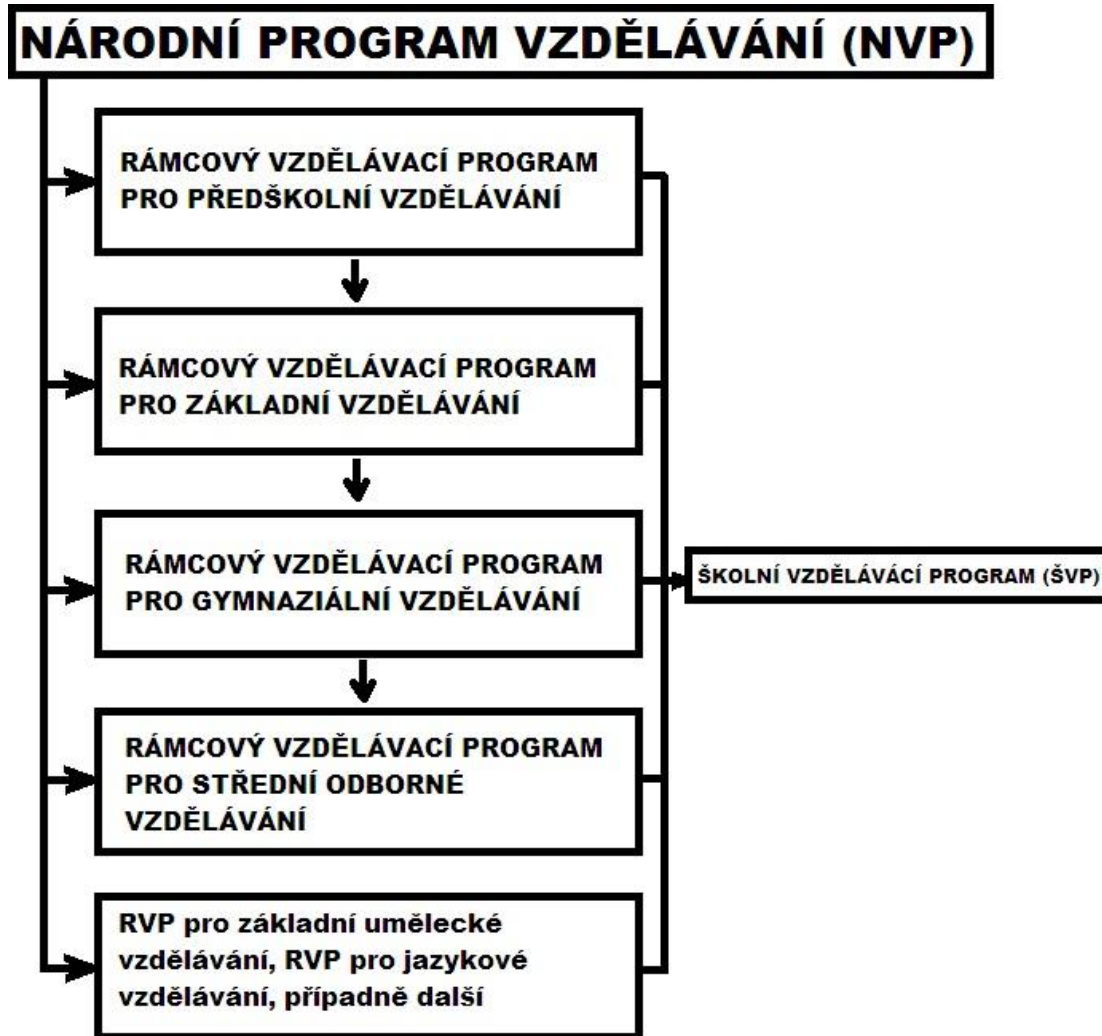
V inovované koncepci klíčových kompetencí v RVP SOV 2007 je již zohledněna existence společného evropského rámce klíčových kompetencí pro pojetí a vymezení klíčových kompetencí pro celoživotní vzdělávání (viz Evropský referenční rámec).

Evropský rámec zahrnuje osm oblastí klíčových kompetencí:

1. Komunikace v mateřském jazyce;
2. Komunikace v cizím jazyce;
3. Matematické kompetence a základní kompetence v oblasti vědy a technologií;
4. Kompetence v oblasti digitálních technologií;
5. Kompetence učit se učit;
6. Sociální a občanské kompetence;
7. Smysl pro iniciativu a podnikatelské myšlení;
8. Kulturní povědomí a vyjádření.

Klíčové kompetence podle stupně vzdělávání

Kompetence jsou definovány především v Rámcových vzdělávacích programech jednotlivých stupňů vzdělávání.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazvány:

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence činnostní a občanské

Kompetence k učení

Dítě ukončující předškolní vzdělání:

1. soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
2. získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
3. má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
4. klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo, učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
5. odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
6. pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů

Dítě ukončující předškolní vzdělávání:

1. všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
2. řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
3. problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
4. při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
5. zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
6. rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
7. chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

8. nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní kompetence

Dítě ukončující předškolní vzdělávání

1. ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
2. dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
3. domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
4. v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
5. ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
6. průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
7. dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
8. ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Sociální a personální kompetence

Dítě ukončující předškolní vzdělávání

1. samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
2. uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
3. dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
4. ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
5. napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
6. spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
7. při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
8. je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
9. chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Činnostní a občanské kompetence

Dítě ukončující předškolní vzdělávání

1. svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
2. dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
3. odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
4. chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
5. má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
6. zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
7. chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevládnost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
8. má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
9. spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
10. uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
11. ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
12. dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Vzdělávací obsah základního vzdělávání je v RVP ZV orientačně rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

1. Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
2. Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)
3. Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie)
4. Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět)
5. Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)
6. Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
7. Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
8. Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
9. Člověk a svět práce (Člověk a svět práce)

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanské

Důležité upozornění: Tento text je možné svobodně kopírovat a šířit!

6. Kompetence pracovní

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

1. vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
2. vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
3. operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
4. samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
5. poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

1. vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
2. vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
3. samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
4. ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
5. kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělávání žák:

1. formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
2. naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
3. rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na

ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění

4. využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
5. využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

1. účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
2. podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
3. přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
4. vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

1. respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
2. chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
3. rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
4. respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
5. chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

1. používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
2. přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
3. využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
4. orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia

Vzdělávací obsah na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií je v RVP G orientačně rozdělen do osmi vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

1. Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk);
2. Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace);
3. Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Biologie, Geografie, Geologie);
4. Člověk a společnost (Občanský a společenskovědní základ, Dějepis; Geografie);
5. Člověk a svět práce (Člověk a svět práce);
6. Umění a kultura (Hudební obor, Výtvarný obor);
7. Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova);
8. Informatika a informační a komunikační technologie (Informatika a informační a komunikační
9. technologie).

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení,
2. Kompetence k řešení problémů,
3. Kompetence komunikativní,
4. Kompetence sociální a personální,
5. Kompetence občanskou,
6. Kompetence k podnikavosti,

Kompetence k učení

Na konci gymnaziálního vzdělávání žák:

1. své učení a pracovní činnost si sám plánuje a organizuje, využívá je jako prostředku pro seberealizaci a osobní rozvoj;
2. efektivně využívá různé strategie učení k získání a zpracování poznatků a informací, hledá a rozvíjí účinné postupy ve svém učení, reflektuje proces vlastního učení a myšlení;
3. kriticky přistupuje ke zdrojům informací, informace tvořivě zpracovává a využívá při svém studiu a praxi;
4. kriticky hodnotí pokrok při dosahování cílů svého učení a práce, přijímá ocenění, radu i kritiku ze strany druhých, z vlastních úspěchů i chyb čerpá poučení pro další práci.

Kompetence k řešení problémů

Na konci gymnaziálního vzdělávání žák:

1. rozpozná problém, objasní jeho podstatu, rozčlení ho na části;
2. vytváří hypotézy, navrhuje postupné kroky, zvažuje využití různých postupů při řešení problému nebo ověřování hypotézy;
3. uplatňuje při řešení problémů vhodné metody a dříve získané vědomosti a dovednosti, kromě analytického a kritického myšlení využívá i myšlení tvořivé s použitím představivosti a intuice;
4. kriticky interpretuje získané poznatky a zjištění a ověřuje je, pro své tvrzení nachází argumenty a důkazy, formuluje a obhájí podložené závěry;
5. je otevřený k využití různých postupů při řešení problémů, nahlíží problém z různých stran;
6. zvažuje možné klady a zápory jednotlivých variant řešení, včetně posouzení jejich rizik a důsledků.

Kompetence komunikativní

Na konci gymnaziálního vzdělávání žák:

1. s ohledem na situaci a účastníky komunikace efektivně využívá dostupné prostředky komunikace, verbální i neverbální, včetně symbolických a grafických vyjádření informací různého typu;
2. používá s porozuměním odborný jazyk a symbolická a grafická vyjádření informací různého typu;
3. efektivně využívá moderní informační technologie;
4. vyjadřuje se v mluvených i psaných projevech jasně, srozumitelně a přiměřeně tomu, komu, co a jak chce sdělit, s jakým záměrem a v jaké situaci komunikuje; je citlivý k míře zkušeností a znalostí a k možným pocitům partnerů v komunikaci;
5. prezentuje vhodným způsobem svou práci i sám sebe před známým i neznámým publikem;
6. rozumí sdělením různého typu v různých komunikačních situacích, správně interpretuje přijímaná sdělení a věcně argumentuje; v nejasných nebo sporných komunikačních situacích pomáhá dosáhnout porozumění.

Kompetence sociální a personální

Na konci gymnaziálního vzdělávání žák:

1. posuzuje reálně své fyzické a duševní možnosti, je schopen sebereflexe;
2. stanovuje si cíle a priority s ohledem na své osobní schopnosti, zájmovou orientaci i životní podmínky;
3. odhaduje důsledky vlastního jednání a chování v nejrůznějších situacích, své jednání a chování podle toho koriguje;
4. přizpůsobuje se měnícím se životním a pracovním podmínkám a podle svých schopností a možností je aktivně a tvořivě ovlivňuje;
5. aktivně spolupracuje při stanovování a dosahování společných cílů;
6. přispívá k vytváření a udržování hodnotných mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii;
7. projevuje zodpovědný vztah k vlastnímu zdraví a k zdraví druhých;
8. rozhoduje se na základě vlastního úsudku, odolává společenským i mediálním tlakům.

Kompetence občanská

Na konci gymnaziálního vzdělávání žák:

1. informovaně zvažuje vztahy mezi svými zájmy osobními, zájmy širší skupiny, do níž patří, a zájmy veřejnými, rozhoduje se a jedná vyváženě;
2. o chodu společnosti a civilizace uvažuje z hlediska udržitelnosti života, rozhoduje se a jedná tak, aby neohrožoval a nepoškozoval přírodu a životní prostředí ani kulturu;
3. respektuje různorodost hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí;
4. rozšiřuje své poznání a chápání kulturních a duchovních hodnot, spoluvytváří je a chrání;
5. promýšlí souvislosti mezi svými právy, povinnostmi a zodpovědností; k plnění svých povinností přistupuje zodpovědně a tvořivě, hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování a spoluvytváří podmínky pro jejich naplňování;
6. chová se informovaně a zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví, poskytně ostatním pomoc;
7. posuzuje události a vývoj veřejného života, sleduje, co se děje v jeho bydlišti a okolí, zaujímá a obhájí informovaná stanoviska a jedná k obecnému prospěchu podle nejlepšího svědomí.

Kompetence k podnikavosti

Na konci gymnaziálního vzdělávání žák:

1. cílevědomě, zodpovědně a s ohledem na své potřeby, osobní předpoklady a možnosti se rozhoduje o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření;
2. rozvíjí svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznává a využívá příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě;
3. uplatňuje proaktivní přístup, vlastní iniciativu a tvořivost, vítá a podporuje inovace;
4. získává a kriticky vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech, využívá dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit;

5. usiluje o dosažení stanovených cílů, průběžně reviduje a kriticky hodnotí dosažené výsledky, koriguje další činnost s ohledem na stanovený cíl; dokončuje zahájené aktivity, motivuje se k dosahování úspěchu;
6. posuzuje a kriticky hodnotí rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích a v případě nezbytnosti je připraven tato rizika nést;
7. chápe podstatu a principy podnikání, zvažuje jeho možná rizika, vyhledává a kriticky posuzuje příležitosti k uskutečnění podnikatelského záměru s ohledem na své předpoklady, realitu tržního prostředí a další faktory.

Upozornění: Jsou vypracovány RVP také pro:

1. Gymnázia se sportovní přípravou,
2. Gymnázia v angličtině
3. Dvojjazyčná gymnázia

Odkazy na tyto RVP naleznete na konci tohoto dokumentu.

Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Komunikativní kompetence
4. Personální a sociální kompetence
5. Občanské kompetence a kulturní povědomí
6. Kompetence k pracovnímu uplatnění (a podnikatelským aktivitám)
7. Matematické kompetence
8. Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií (a pracovat s informacemi)
9. Odborné kompetence

Obory pod označením J nemají v kurikulu kompetenci k podnikatelským aktivitám a k práci s informacemi, konzervatoře nemají v kurikulu matematické kompetence.

Rámcový vzdělávací program pro nadstavbové studium

Klíčové kompetence:

1. Kompetence k celoživotnímu učení
2. Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikání
3. Personální a sociální kompetence
4. Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií
5. Kompetence k řešení problémů
6. Komunikativní kompetence
7. Matematická a finanční gramotnost
8. Občanské kompetence a kulturní povědomí
9. Odborné kompetence

Zdroje

1. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání MŠMT Praha 2017 dostupný 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>
2. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání MŠMT Praha 2017 dostupný 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-vseobecne-vzdelavani>
3. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia, dostupné 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/file/159>
4. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia se sportovní přípravou, dostupné 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/file/160>
5. Rámcový vzdělávací program pro gymnázia v angličtině, dostupné 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/file/161>
6. Rámcový vzdělávací program pro dvojjazyčná gymnázia, dostupné 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/t/rvp-dvojj>
7. Rámcový vzdělávací program pro nadstavbové studium, dostupné 3.1. 2018 na: http://zpd.nuov.cz/celkove_nast.htm
8. Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání, dostupné 3.1. 2018 na: <http://www.nuv.cz/t/rvp-os>